

Benlloch

Festes, tradicions i cultura d'un bell lloc

Programa de festes 2017

SALUTACIÓ DE L'AJUNTAMENT

Ja ens a arribat la calor, calor és sinònim d'estiu, de festa, d'esplai, de retrobar-nos novament amb la família i els amics i, allò que és millor, de viure les nostres festes majors.

Què seria d'un poble sense les seues festes? Les festes, no només són aquelles nits en les que acabem veient la sortida del sol després d'una gran nit de disbauxa, ni passar una vesprada sencera damunt d'un cadafal veien els bous, ni quan ens juntem tots i totes a la pinada per a fer una paella o una fideuà, o aquells berenars que sovint es fan eterns i que no ens deixen arribar a temps de recollir caramels a la vaca confitera. Les nostres festes són molt més que tot això, són una setmana en la que recordem els nostres orígens, la nostra història i la nostra cultura. Una cultura que malgrat haver estat moltes vegades oblidada, no ens resignem a deixar-la de costat, a guardar-la en un calaix per a mai mes veure-la de nou. Un esclat ple d'imaginació on tothom hi pot participar, uns moments que són part del nostre poble i què recordarem durant tot l'any.

La nostra manera de ser es veu reflectida en les nostres festes, la idiosincràsia que ens atorga la Mediterrània es veu clara en la nostra manera de ser i de sentir, una personalitat oberta, amable, amb ganes de gaudir el dia dia i, sobretot, de no perdre allò que ens fa ser qui som, perquè un poble que oblida la seua identitat, és un poble que està condemnat a desaparèixer.

Volem ser alguna cosa més que un vell record, volem poder mirar al món amb el cap ben alt i dir-los que ací estem nosaltres, que som i serem; un poble en moviment.

Des de l'equip de govern volem desitjar-vos unes fantàstiques festes majors.

Visca el nostre País Valencià, visca el nostre poble i visquen les nostres festes!!!!

LA PORTADA

La portada és una digitalització d'un dibuix de la Roca de la Tortuga, publicat a l'antiga revista "Les fulles", que difonia Associació Cultural Benifayxó. La il·lustració està publicada a "Les fulles nº7" del dia 30 de novembre de l'any 1985, juntament amb un escrit que es podrà llegir a continuació i que descriu, què simbolitza per als veïns i veïnes del municipi la Roca de la Tortuga.

Aquesta emblemàtica pedra estava al barranc dels Cirers i en l'actualitat està instal·lada al pinar municipal, ja que a causa de les fortes pluges de l'any 2015, la pedra es va despendre del lateral del barranc on estava subjecta. L'Ajuntament ha considerat que la Roca de la Tortuga és un atribut simbòlic del poble, on des de fa molts anys els xiquets, xiquetes i joves acudien a jugar, i tradicionalment a berenar el dia de Pasqua. Per aquest motiu s'ha decidit conservar la pedra i col·locar-la al pinar.

“Quan la naturalesa està de bon humor, pensa amb els xiquets de forma especial i fa fantasia.

Un dia, - fa milions d’anys-, va pensar amb les tortugues i d’una roca en va fer una, que després va regalar a Benlloch.

Quan érem xiquets, especialment per Pasqua de Resurrecció, la cara pintada amb paperets rojos i la “mona” embolicada amb el tovalló, anàvem fins allí per a berenar.

La primera vegada que la vaig veure, em va parèixer gegantesca. Em va portar la meua àvia.

El temps passa. Passa la gent. Canvien els paisatges, però ella segueix allí queta, callada, com missatgera d’una naturalesa sempre sorprenent i amiga”.

Les fulles, nº 7. 30-XI-85, P.15

José Miguel García Beltrán

PROGRAMA DE FESTES 2017

DIVENDRES 11

18:00h Volteig tradicional de campanes per a encetar les festes.

18:00h Cercavila pels carrers del poble amb la banda de música “Amor a l’art” de Bell-lloc.

19:00h Cercavila infantil amb batucada pels carrers del poble.

22:00h Concert de la banda de música “Amor a l’art” de Bell-lloc a l’auditori municipal.

23:00h IV Edició del “BenRock” a la pista municipal. Amb els grups: Ègalité-La Fumi-ga-Saw when-Hereus-Jamaican memories.

DISSABTE 12

12:00h Inauguració de l’exposició “Artistes de Bell-lloc” a l’auditori municipal.

16:00h Campionat de guinyot. Patrocinat pel bar “Les Piscines”.

17:00h I jornada del campionat de petanca. Organitza l’Associació “Pitxurrull”

18:30h Torneig d’escacs per a totes les edats.

19:30h Actuació del grup de Guitarres i coral de Bell-lloc a l’auditori municipal.

00:00h Gran revetlla amb l’orquestra “ALABAMA” a la pista poliesportiva. Disco-Mòbil.

DIUMENGE 13

10:00h Campionat de patinatge al camí de les Corregudes

12:00h Jocs infantils i d'aventura a la pinada municipal.

12:00h Obertura de la exposició “Artistes de Bell-lloc” a l'auditori municipal.

14:00h Fideuà monumental a la pinada municipal. Cal passar a apuntar-se per l'ajuntament.

17:00h Il jornada del campionat de petanca. Organitza l'Associació “Pitxurrull”.

19:30h Actuació del grup de danses “Rabalaire” de Bell-lloc a la plaça del Mercat.

20:45h Subhasta de cadafals a l'ajuntament vell.

21:30h La torrà en la plaça Sant Antoni.

23:30h Concert dels “Steelicks” a la plaça Sant Antoni.

00:00h Campionat de poker “Texas Golden”.

DILLUNS 14

08:00h Volta a peu pel terme.

11:00h Missa solemne en honor al sagrat cor de Jesús.

11:00h Missa solemne en honor al sagrat cor de Jesús.

18:00h Gran festa “Holly party” a la plaça Sant Antoni. Organitza “Colorins”.

21:30h Sopar de penyes a la plaça de Sant Antoni.

23:00h Tribut “A lo Fito” a la plaça de Sant Antoni.

DIMARTS 15

11:00h Missa en honor a la Mare de Déu de l’Assumpció.

14:00h Concurs de paelles a la pinada municipal amb xaranga.

17:00h Final campionat de petanca. Organitza l’Associació “Pitxurrull”

19:00h Partit del C.E.Benlloch.

19:30h Teatre “La vida de Dalí” a l’auditori municipal.

21:00h Sopar dels jubilats a la pista poliesportiva.

21:30h Sopar de Kintos a la plaça Sant Antoni.

23:30h Disco-Mòbil “AQM” a la plaça Sant Antoni.

DIMECRES 16

10:00h Passejada infantil amb bicicleta.

11:00h Missa solemne en honor a Sant Roc.

15:00h Montà de cadafals.

16:00h Activitats participatives d'art urbà al carrer Remur. Taller de grafit.

18:00h Conta-contes al carrer Remur amb el "Tio Vicent".

00:01h Solta de vaques de la ramaderia de "El Gallo".

01:00h Bou embolat de la mateixa ramaderia.

DIJOURS 17

12:30h Entrada de la ramaderia de "Fernando Mansilla".

13:00h Prova de la mateixa ramaderia.

16:30h Jocs infantils i d'aventura a la pinada municipal.

17:00h Demostració d'escacs

18:00h Bous de la ramaderia de "Fernando Mansilla".

20:00h Berenar.

21:30h Solta de vaques.

22:30h Eixida de vaques.

22:45h Bou alternatiu per als xiquets.

23:30h Bou embolat de la ramaderia de "Fernando Mansilla".

23:30h Festa a les piscines amb l'actuació del grup "Lady Mambo".

DIVENDRES 18

09:00h Concentració de cavallistes a la plaça Sant Antoni.

11:00h Entrada de bestiar de la ramaderia de "El Gallo".

12:30h Entrada de la ramaderia de "Alberto Garrido".

13:00h Prova de la mateixa ramaderia.

17:00h Campionat de videojocs a l'auditori municipal.

18:00h Bous de la ramaderia de "Alberto Garrido".

19:00h Desencaixonada i prova d'un bou feréstec de la ramaderia "San Marcos" de Portugal.

20:00h Berenar.

21:30h Solta de vaques.

22:30h Eixida de vaques.

22:45h Bou alternatiu per a xiquets i xiquetes.

23:00h Bou embolat de la ramaderia de “Alberto Garrido”.

23:45h Embolada del bou feréstec.

00:00h Orquestra “V Reserva” a la pista poliesportiva.

DISSABTE 19

12:00h Entrada de bous de la ramaderia de “El Gallo”.

12:30h Entrada de la ramaderia de Gerardo Gamón.

13:00h Prova de la mateixa ramaderia.

17:00h Concurs d’escriptura infantil.

18:00h Bous de la ramaderia de Gerardo Gamón.

20:00h Berenar.

21:30h Solta de vaques.

22:30h Eixida de vaques.

22:45h Embolada d'un bou alternatiu per als xiquets.

23:30h Bou embolat de la ramaderia de Gerardo Gamón.

00:00h Gran revetlla amb l'orquestra "La Musa".

DIUMENGE 20

12:30h Entrada de la ramaderia de "Germán Vidal".

13:00h Prova de la mateixa ramaderia.

18:00h Bous de la ramaderia de "Germán Vidal".

20:00h Berenar.

21:30h Solta de vaques.

22:30h Eixida de vaques.

23:30h Fi de festes amb la companyia de "Scura Splats"

NOTES

- L'Ajuntament es reserva el dret d'alterar o suprimir qualsevol dels actes programats si les circumstàncies així ho aconsellen.
- No és permesa l'entrada als menors de 16 anys al recinte taurí així com a persones que presenten un estat psíquic alterat o físic no apte.
- Per a les entrades taurines es prega no estacionar cap vehicle en el recorregut així com tampoc deixar abjectes que puguin obstaculitzar l'esmentat trajecte.
- En el muntatge de la plaça, els cadafals podran ser moguts si és necessari per al tancament d'aquesta.
- La participació en els actes és lliure i voluntària per tant l'Ajuntament no es fa responsable dels danys que els participants puguin patir.

SUBHASTA DE CADAFALS

En el cas de que en la subasta reste per adjudicar algun esplai, aquell qui vulga optar a aquest haurà de pagar el màxim que s'haja alcançat a la subhasta. Cas de ser-ne varis es subhastarà entre ells amb el preu màxim com a preu d'eixida.

Àngel Hernández

UNA NIT QUALSEVOL

Existeixen els plaers sofisticats, els cars, els espirituals, els físics. El plaer de l'èxit, els de la taula... La primera vegada que vaig alçar un tram de mur de pedra seca, sense mestre ni ajudants, m'omplia el plaer de la faena ben feta. Però només hi ha un plaer que, a més, sol eixir de vaes: el plaer que proporcionen les coses senzilles.

Aquell estiu va arribar des de Castelló una amiga de la família, disposada a passar un cap de setmana a les festes d'agost. Era el blanc de les mirades perquè blanca era la samarreta, els pantalons i les sabatilles que vestia. El sopar, el ball, els cubates... vam acabar amb tot i encara quedava energia per tornar a començar.

Aconseguit aquest punt pot passar qualsevol cosa. Baixàvem desficients per la plaça de Sant Antoni quan el forçut de la penya va alçar a la meua amiga en braços i va córrer fins les basses, per, en una d'elles, tirar-la dins. Mentre la xica cridava maleint, els curiosos anaven arribant i asseient a terra; fins i tot la propera pujadeta es va convertir en improvisat amfiteatre per aquell espectacle: el miracle de l'aigua que converteix en transparències la roba blanca sobre la pell bruna. I la xica estava encantada amb tots aquells espectadors, jugant amb l'aigua i allargant aquell moent de protagonisme. La nit ja s'havia marxat i l'alba portava un perfum de promeses, de festa renovada.

Quan va caure el teló i el públic se'n va anar, jo em vaig quedar per assaborir el moment. Vaig pensar que, només pels xicotets plaers com el que acabàvem de gaudir, val la pena viure la vida.

Aquestes coses pensava allà, assegut a terra a la vora fresca dels llavadors de Benlloch.

L'ASSOCIACIÓ DE PARES I MARES D'ALUMNES DEL C.R.A

Per a parlar de l'AMPA de Benlloch, hem de parlar del CRA, del nostre Col·legi Rural Agrupat "El Trescaire".

El nostre CRA, ha patit moltes variacions des dels seus inicis, aquestes variacions les han patit també les seves respectives AMPES, totes elles dispostes a ser la veu potent de tots els pares i mares dels alumnes, a aportar idees que milloren el dia a dia, a col·laborar de manera econòmica o humana, realitzant qualsevol tasca que considerem necessària per a benefici dels nostres fills / filles, a complementar l'educació realitzada pel col·legi amb activitats, i en resum a ser l'element canalitzador de les inquietuds dels pares i mares .

Ens hem de remuntar a l'any 1999, per trobar els inicis del CRA, on quatre col·legis: La Pobla, Benlloch, Vilanova i la Torre, van donar inici a aquest Centre peculiar, que desfà quatre unitats, per unir-les en un sol centre, en el qual compartiran, objectius,

La junta directiva de AMPA

projectes, professors, festes, tradicions, amistats .... que ens faran sentir part d'una escola rural, però amb les mateixes facilitats d'oferta educativa i nivell educatiu que la resta de col·legis.

Anys després el CRA va tenir una variació, el municipi de la Torre, a causa de la manca del mínim d'alumnes per mantenir l'escola, va haver de tancar les seves portes, deixant així de pertànyer al CRA l'any 2015. Des de llavors el CRA va quedar format pels municipis de La Pobla, Benlloch i Vilanova.

Així que actualment amb les tres escoles que formem el CRA, l'AMPA, porta a terme activitats i col·laboracions, econòmiques i personals, de manera conjunta per als tres col·legis i de manera individual en els nostre col·legi "Verge de Loreto".

Aquest és el nostre primer any com a membres de la Junta Directiva de l'AMPA, si bé gairebé totes vam entrar una mica per "obligació o deure", està sent un any d'experiències enriquidores. Hem dut a terme activitats complementàries que creiem faciliten la conciliació de la vida laboral i familiar dels pares i mares, beneficiant als nens i nenes, com ha estat el cas que la realització de l'Escoleta de Nadal i de les activitats extraescolars d'Anglès, Ball i Animació a la Lectura.

La junta directiva de AMPA

Igualment hem intentat realitzar activitats d'oci, com ha estat el cas de l'activitat de "Gaudeix del Nadal" en la que vam tindre manualitats, pintacares, jocs populars y cooperatius, paracaigudes genant, photocall, roses per a berenar , i en pasqua vam celebrar " La Pasqua més Mona ", on en un entorn tan privilegiat com es el nostre pinar, el xiquets i xiquetes van gaudir botan dalt del bou mecànic, botar en el castell unfable, mantenint el equilibri en el slikeline, fent manualitats amb la decoració de pedres, i globus, fent figures de hama, y on no va faltar un deliciós berenar.

També hem mantingut les activitats que tradicionalment s'estaven realitzant a l'escola per les anteriors AMPES, que els alumnes ja esperen amb els braços oberts, com són la xocolatada de Nadal, la visita del Pare Noel i un grapadet més d'activitats ..... així que, contentes però sense parar, perquè durant dos anys ens hem convertit "en nens i nenes" i l'activitat no pot pararrrrr.

Aquest nou curs escolar, hem volgut incorporar una forma de comunicació, una mica més ràpida i actual, així va veure la llum la nostra pàgina facebook, (@ampabenlloch) estem contentes, ja que a part de ser un mitjà d'informació, és com el nostre petit diari d'activitat, amb anècdotes, records, fotos.

Queda molt per fer, però només esperem que la nostra estada durant aquest període de temps ajude a millorar, encara que sigue una miqueta, la qualitat de l'educació dels nostres xiquets i xiquetes, i que puguem seguir mantenint la il·lusió, la màgia, el sentiment de pertànyer a un CRA.

POEMES

EL FUGITIU

A tot arreu sóc nou vingut
i em paren cambra a les escales
o bé em malmeto la salut
dormint al ras i no tinc ales.
Sóc fugitiu de no sé on
i he perdut nord i vent i guia
de tant romandre fora món
amb mi mateix per companyia.
Ja no tinc res, només la veu
i un gest cansat de vell profeta,
municipals de tot arreu
saben la meva malifeta
i pels carrers i pels terrats
dones obscures repeteixen
la lletania dels pecats
que no he comès i em malfereixen
lladruks de gossos a la nit mira'm els ulls que cap fosca no venç
si dormo al ras o en una espluga.

Estic cansat de tant brogit;
Ja ni la pell no m'aixopluga
i un vent de sal em nafra tot.
si visc encara és a re ça
dels mots que he dit i en cada mot
la maltempsada recomença.
Captaré engrunes de neguit
perquè el que tinc encara em sobra.
Si algú us demana amb quin delit
m'ha arreplegat l'última prova,
digueu que he mort de fam i oblit
ran d'una porta que no s'obre.

Miquel Martí i Pol

BALADA DE LA GARSA I L'ESMERLA

Ab los peus verds, los ulls e celles negres, pennatge blanc, he vist una garsa, sola, sens par, de les altres esparsa, que de mirar mos ulls resten alegres, i, al seu costat, estava una esmerla, ab un tal gest, les plomes i lo llustre, que no és al món poeta tan il·lustre, que pogués dir les llaors de tal perla; i, ab dolça veu, per art ben acordada, cant e tenor, cantaven tal balada:

“Del mal que pas no puc guarir, si no em mirau ab los ulls tals, que puga dir que ja no us plau que io per vós haja de morir.

Si muir per vós, llavors creureu l'amor que us port, e no es pot fer que no ploreu la trista mort d'aquell que ara no voleu;

Que el mal que pas no em pot jaquir si no girau los vostres ulls, que vullen dir que ja no us plau, que io per vós haja de morir”

Joan Roís de Corella

DIVISA

A l'atzar agraeixo tres dons:

Haver nascut dona,

De classe baixa i nació oprimida.

I el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel.

Maria-Mercè Marçal

Els amants

No hi havia a València dos amants com nosaltres.
Feroçment ens amàvem del matí a la nit.
Tot ho recorde mentre vas estenent la roba.
Han passat anys, molt anys; han passat moltes coses.
De sobte encara em pren aquell vent o l'amor
i rodolem per terra entre abraços i besos.
No comprenem l'amor com un costum amable,
com un costum pacífic de compliment i teles
(i que ens perdone el cast senyor López-Picó).
Es desperta, de sobte, com un vell huracà,
i ens tomba en terra els dos, ens ajunta, ens empeny.
Jo desitjava, a voltes, un amor educat
i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te,
ara un muscle i després el peço d'una orella.
El nostre amor es un amor brusc i salvatge
i tenim l'enyorança amarga de la terra,
d'anar a rebolcons entre besos i arraps.
Què voleu que hi faça! Elemental, ja ho sé.
Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses.

Les Estances de Riba i les Rimas de Bécquer.
Després, tombats en terra de qualsevol manera,
comprenem que som bàrbars, i que això no deu ser,
que no estem en l'edat, i tot això i allò.
No hi havia a València dos amants com nosaltres,
car d'amants com nosaltres en son parits ben pocs.

Vicent Andrés Estellés

ASSAIG DE CÀNTIC EN EL TEMPLE

Oh!, que cansat estic de la meva
covarda, vella, tan salvatge terra,
i com m'agradaria d'allunyar-me'n,
nord enllà,
on diuen que la gent és neta,
i noble, culta, rica, lliure,
desvetllada i feliç.
Però no he de seguir mai el meu somni,
I em quedaré aquí fins a la mort.

Car sóc també molt covard i salvatge
i estimo a més amb un
desesperat dolor
aquesta meva pobra, bruta, trista, dissortada pàtria.

Salvador Espriu

BENLLOC és el nom del poble

L'any 2000, dins de la celebració dels 750è aniversari del nostre poble, vaig suggerir que com a monument commemoratiu dels 750 anys d'història, poques decisions serien tan significatives com la de normalitzar plenament el topònim Benlloc. Al cap de dèsset anys, el nom del poble continua sense normalitzar (això és, no està escrit com pertoca), una anomalia que la major part dels pobles valencians –començant per la mateixa València– ja han superat. Personalment, em sent un poc avergonyit quan m'adone que, de totes les comarques del nord valencià, tan sols queden deu municipis amb el topònim transcrit de manera incorrecta, un d'ells el nostre.

El criteri etimològic

No costa d'entendre que Benlloc deriva de la construcció llatina bellu(m) locu(m), que naturalment significava 'bell lloc', i bé que la memòria del poble manté viu aquest significat. Per tant, si atenem en rigor al criteri etimològic, l'hauríem d'escriure Bell·lloc. Segurament així es va fer durant l'edat mitjana, per bé que els testimonis documentats referents al nostre topònim són tardans. Ignore, per exemple, si el Belllloc que apareix a l'escriptura de «donació a Pere de Sant Climent d'una porció d'aigua per al molí que té a Belllloc» (datada a València el 19 de febrer de 1277) correspon exactament al nostre poble.

D'altra banda, bé que ens consta que el primer, i únic, Bell·lloc documentat a les cartes de poblament valencianes correspon a l'actual Poble de Benifassà, que ja devia ser anomenada Bell·lloc l'any 1262. Recordem que a la fundació de Benlloc els únics referents toponomàstics que hi ha a la carta de poblament són Beniaixó i Tahalfazar: «terminum alchariarum de Beniayxó et de Tahalfazar, in quibus villam vestram construetis vos et laboratores vestri». Una lectura errònia del canonge Matheu va fer circular Beniaixó com a Benifaixó.

Vicent Pitarch i Amela

En qualsevol cas, la forma toponímica Bell·lloc/Belloch referent al nostre poble degué aclimatar-se a la darrereria de l'edat mitjana i, sens dubte, per influència etimològica, es mantindria tot al llarg de l'edat moderna.

El modern Benlloc

Tenim la certesa que al segle XV el nom del poble ja havia incorporat la “n” interior (Benlloc), d'acord amb el document que va exhumar el professor Víctor Bort: «ya a darrers del sigle XV, 1498, en l'acte de l'Adjutori, llegim “presentis ville Benllochi”, alternant en la forma Belloch». En efecte, des de temps remots coexisteixen les formes toponímiques Benlloch i Belloch, aquesta darrera potser afavorida per la mentalitat cultista dels escriptors, mentre que la primera seria la més fidel a la realitat de la llengua viva.

Pel que fa a la solució moderna, Benlloc, considere especialment il·lustratiu els testimonis de l'historiador local, el doctor Matheu, així com el de B. Espinalt. Segons el primer, «todas estas bellísimas circunstancias de esta villa explicaron sus fundadores con ponerle el nombre de Bell-lloch, que varían en algo sus sucesores, porque unos quitan dos ll, y la llaman Belloch, y otros las mudan en una n, y la pronuncian Benlloch». Amb termes encara més explícits, Espinalt confirmava el triomf definitiu de Benlloc, a finals del segle XVIII: «La llamaron Bell-lloch, que quiere decir Bello Lugar, de donde le ha quedado el permanente de Ben-lloch».

Així doncs, sense cap dubte, el nom de Benlloc del nostre poble no sols té una antiguitat de cinc-cents anys ben complerts sinó que, a més, als darrers segles ha estat

la forma viva i única amb què el veïnat belloquí identifiquem el municipi. Ben mirat, la forma Benlloc no sols compta amb una història venerable sinó que, a més, la trobem documentada com a referent a persones o llocs que segurament no van tenir cap relació amb el nostre Benlloc.

No cal dir que, en constituir-se l'actual estat espanyol a començament del segle XIX, l'administració reconeix el topònim Benlloch com a forma oficial única, una decisió que afavorirà la reacció purista segons la qual aquesta forma serà tinguda per espúria i acastellanada. Per la mateixa via purista s'arriba a postular Bell·lloc com a topònim genuí, el qual, en tot cas, admetria un complement especificador amb la preposició de: Bell·lloc del Pla (!) o Bell·lloc del Maestrat (!), fórmules totes dues estranyes i sense tradició.

El criteri normalitzador: Benlloc

És evident que per a establir els noms de les coses hem de tenir present l'origen dels tals noms. És un criteri lingüístic, que es complementa amb l'altre segons el qual en la normalització dels noms intervé el factor de la seua evolució. O, dit en uns altres termes, convé harmonitzar la tradició escrita amb l'oral. D'acord amb aquests principis de l'onomàstica aplicats al topònim del nostre municipi, podem establir les constatacions següents:

- El nom primitiu del poble va ser Bell·lloc, amb el so de la “ll” doblat; aquest fenomen, anomenat geminació, segurament duraria poc de temps. Com a mostra de la reducció a un sol so de “ll” conservem el gentilici belloquí.
- Mentre se simplificava la pronunciació de la “ll” potser es va produir el fenomen de diferenciar les dues “ll” en “n + ll”: Benlloc, d'acord amb una llei fonètica activa en diversos parlars valencians.
- La pronunciació de Benlloc, tal com la fem avui, compta amb una història de més de cinc-cents anys i degué desplaçar plenament la de Belloc (amb una sola “ll”) a la segona meitat del segle XVIII.
- La tradició ortogràfica nostra representava el so final de [k] amb el dígraf “ch”,

Vicent Pitarch i Amela

una situació que la codificació contemporània de la llengua (assumida per les Normes de Castelló) ha rectificat suprimint-ne la “-h”. Aquesta norma general, de la qual s’exceptuen els cognoms, és aplicable també als topònims i així han estat normalitzats Alberic i Albuixec, posem per cas.

- Mereix de ser remarcada l’originalitat d’Antoni J. Cavanilles, que ja a finals del segle XVIII, a la seua magna obra *Observaciones...*, s’hi avançava a escriure Benlloc, tal com als nostres dies han fet Germà Colon (tesi doctoral, 1952), Josep M. Espinàs (*A peu per l’Alcalatén*, 1996) o el professor Francesc Esteve (*En la clor de l’alba*, 2003), entre d’altres.

Conclusió

Definitivament, el nom del poble ens reclama de ser posat al dia i val a dir que la proposta de Bell·lloc sembla arcaïtzant i, doncs, artificiosa, per tal com reproduiria un fenomen fonètic que va desaparèixer a casa nostra durant un antic i lent procés d’uns dos-cents a cinc-cents anys. Per descomptat, les alternatives d’afegir-li complements, com ara Bell·lloc de Benifaixons, o del Maestrat, o del Pla (com a eixida per diferenciar-lo dels diversos Bell·lloc vius a Catalunya) no són viables, bé per no comptar amb un mínim de tradició, bé perquè incorren en alguna pífia històrica. Paradoxalment, autors que han propugnat Bell·lloc no s’estalviaven de caure en una altra contradicció, la d’avaluar un fantasiós gentilici “benlloquí”, ignorants que és bellloquí.

Vicent Pitarch i Amela

En definitiva, raons d'estricta ordre lingüístic, de coherència històrica i d'oportunitat actual posen de manifest que el topònim normalitzat ha d'ésser Benlloc, com sona i com s'ha d'escriure. I ací em sembla oportú de reproduir algunes frases de l'article a què m'he referit al començament. Ja em feia càrrec aleshores que la transcripció clàssica Benlloch, amb la "h", manté per a belloquins i belloquines ingredients inequívocs i entranyables d'identificació personal. Ara: ben mirat, no deixa de ser una fórmula arcaica, rutinària i superada. Enfront de solucions caduques, els nous temps reclamen modernitzar, sense excuses, elements tan claus en la nostra identificació col·lectiva com ho és, potser en primer lloc, el nostre referent bàsic: Benlloc.

Finalment, com a cloenda i a nivell personal em permet d'il·lusionar-me amb l'esperança que les festes de 2017 constituïran el punt de partida definitiu perquè el topònim acabe plenament normalitzat, de manera que Benlloc emergisca de les nostres comarques com a poble d'avantguarda.

Vicent Pitarch i Almela

CLUB EXCURSIONISTA RATAFIA

La roda no para, una altra vegada, estem en agost, estem en festes i teniu davant aquest llibret. I com no, aprofitem l'ocasió per agrair a la Comissió de Festes l'opunitat oferida per visibilitzar les nostres activitats, així com saludar a tothom en aquestes dates. Es per a nosaltres un plaer mostrar el nostre quefer anual ací.

Com a forma de presentació, per a qui no ens conega, direm que El Club Excursionista Ratafia el formem un grup de persones a qui ens agrada gaudir del nostre entorn natural de forma tranquil·la i assossegada. Per aquest motiu organitzem passejades que van alternant llocs d'interès natural o paisatgístic per la província o zones pròximes amb recorreguts per racons del nostre terme o els seus voltants. Ens agrada buscar indrets interessants en altres llocs sense deixar de banda el descobriment o redescobriment del nostre entorn més pròxim.

Després d'aquesta petita introducció, farem un resum de les nostres passejades des de l'agost passat fins avui, ja que amb una freqüència mensual no em deixat de anar voltant.

Destacar que l'any passat la la passejada de Festes en la que col·laborem activament, es va realitzar per primera vegada per las nit, la varem gaudir de forma intensa per la bona nit que tinguérem i per l'alta participació, fa goig organitzar alguna activitat i rebre bona resposta.

En arribar a setembre, vam reprendre les activitats regulars amb una passejada per ací prop, des de Benlloch al Mas de Fernandet, ens van rebre de forma esplèndida i vam gaudir d'un bon dinar en agradable companyia.

Ja en el mes d'octubre i com no, tota una clàssica de Ratafia, la pujada de dos dies de Benlloch-Penyagolosa, una cita obligada per a nosaltres la visita anual al peus del gegant de pedra.

En novembre vam buscar un poc més de muntanya, mig dia per La Serratella a mil metres d'altura i paella inclosa, està clar que fam no en patim.

Per desembre tornarem ací al terme, sempre hi ha racons per visitar i després un bon dinar a la Caseta d'Agustí.

Ja per al mes de gener vam enfilem cap a Gilet, amb una ruta circular vam descobrir nous indrets dins de l'espectacular entorn de la Serra Calderona i com no de remat un bon dinar, no hi ha que perdre els bons costums.

En febrer ens vam arrimar un poc més a casa però no del tot, una bona passejada entre el meravellós entorn de Vilafamés i La Pobla ens va donar peu a debatre al voltant d'una taula.

Per al mes de març una visita més a La Serratella ens va permetre gaudir del Teix mil·lenari que es conserva en aquest terme, sempre es un plaer tornar per aquesta serralada, de vegades tant pròxima i tant desconeguda. Ja us podeu imaginar que tot va acabar amb un bon dinar, cosa que ja s'està convertint en marca de la casa.

Al mes d'abril vam fixar la nostra mirada en el terme de Vilafamés, una visita a la Font de la Penella i el seu entorn ens va carregar les piles i un bon dinar al Mas de Rosa va permetre recuperar totes les forces.

Per al mes de maig també vam fer una clàssica, pujar el dia de Santa creu a Sant Miquel, sempre paga la pena la pujada, des d'un entorn meravellós podem gaudir unes vistes privilegiades de tot el Pla de l'Arc.

En el mes de juny ens estirarem un poc més i vam enfilat en direcció cap a Benassal per fer una circular en aquells meravellosos indrets, no cal que diguem on vam acabar, va estar bé, podem tornar.

A finals de juny amb la celebració del Dia del Soci vam reunir-nos en un dinar de germanor, que la veritat, també ens fa molt de comboi.

I ja per finalitzar en les passejades, ara fa poc al mes de juliol, també van repetir en un format clàssic per a nosaltres, visitar un indret d'interior amb aigua, per compensar les calors estivals, aquest any el lloc elegit va ser el Riu Palància en la zona de Begís, localitzacions acollidores en l'interior al caliu de la fresqueta que proporcionen les zones humides amb possibilitat de bany i tot.

I hem arribat una altra vegada la mes d'agost i una altra vegada col·laborarem amb la passejada de Festes, ho fem de molt bon gust i ens motiva la gran participació i allí estarem.

Fins ací us hem presentat un xicotet resum de les nostres activitats, per la nostra part recordar que continuarem recorrent el nostre entorn natural amb esperit curiós i respectuós, convidat des d'aquestes pàgines a tothom que vulga acompanyar-nos en les moltes passejades que encara ens queden per fer.

RECULL FOTOGRÀFIC

FESLLOCH 2017

**L'AJUNTAMENT DE BENLLOCH
DESITJA BONES FESTES A TOTS
ELS VEÏNS I LES VEÏNES DEL MUNICIPI**